

Sorin Stoica

IMAGINOTECA

Sorin Stoica

IMAGINOTECA

EDITURA CURS

2023

© 2023 Sorin Stoica. Toate drepturile rezervate.

Ilustrații: Alexandra Păcurețu (*Super tata mare, Avem pungi cu durere gratis*), Adrian Barbu (*Lola, Sirena din cadă, O fată un pic accidentată, Navigator pe fund de oale, Bonsai story, Postare cu pisici, La margine de vară, X-man și x-woman*)

Coperta: Adrian Barbu

Culegere și prima corectură: Adina-Elena Hera

Editor: Monica Hriscu

EDITURA CURS

Al. Padin nr. 12 apt. 35, 400508 Cluj-Napoca, România

tel. 0727-305103, contact@edituracurs.ro

www.edituracurs.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

STOICA, SORIN

Imaginoteca / Sorin Stoica. - Cluj-Napoca : Curs, 2023

ISBN 978-606-9685-39-6

821.135.1

Tipar: SC MEGA PRINT SRL

PRINTED IN ROMANIA

Fără povești, am ajunge
să credem naibii toată realitatea
(*părinților mei, personaje infinite*)

Imaginoteca

În orașul acela englezesc lipsit de identitate, pe o stradă invizibilă hărților și ignorată până și de șobolani, se află, la numărul 26, singura imaginotecă din lume. E un spațiu lugubru pe dinafară, dar multicolor pe dinăuntru, găzduit de aripa stângă a vechii fabrici de bere, unica parte a ei rămasă în picioare după focul din '48 care a prăpădit un sfert din oraș. Din stradă nimic nu prevestește miracolul din interior. Fațada de cărămidă roșie, prăjită bine de incendiu, duce vizitatorul cu gândul la balamucuri abandonate, ascunse cândva de autorități, sau la pușcării de maximă securitate dezafectate și căzute intenționat în uitare. Neașteptată, ușa localului în care oamenii vin să viseze cu ochii deschiși e colorată vernil ca o broscuță otrăvitoare din lagunele Amazonului. Deasupra ei stă prinsă în trei șuruburi o reclamă luminoasă cu un bec ars din cele patru, care anunță, la intervale nedeterminate, că imaginoteca e deschisă publicului. Casă de bilete nu există; clienții lasă un bănuț de nichel sau doi, după bunul plac, pe o poliță înfiptă în peretele antreului de nici doi metri care duce spre sala în care se petrece grozăvia. Unii nu au ce bănuț să lase pe poliță și totuși intră. Sărăcia nu e piedică în calea visării. Imaginoteca nu are proprietar care să facă legile intrării și nici portar sau contabil. Se spune că, o dată pe săptămână, banii de pe poliță dispar și atunci, coincidentă sau nu, se mătură sala, se aerisește cu ușa la perete și se revizuieste magia locului, dar nimeni nu a fost vreodată martor la așa ceva. Ce se știe sigur e că bănuții de nichel ajută imaginoteca să funcționeze. Unii zic că e un spirit al visătorilor care se ocupă de tot și ia banii doar ca să nu se prindă cineva că e vorba de o lume fantastică, alții leagă dispariția banilor de la intrare de administrarea

lumească a locului și arată cu degetul spre primărie, laudativ. Nimic nu e cert, totul e adiere de vânt în jurul mersului imaginotecii și lumea e mulțumită așa. Înăuntrul stabilimentului se află lumea nesperată de nimeni și așteptată doar de cei mai optimiști, și nimic nu mai contează. Nu se știe de ce, dar pe scaunele sărăcăcios îmbrăcate în pâslă ale imaginotecii (doi frați irlandezi încercaseră să facă acolo un cinematograf la trei ani de la incendiu, dar au abandonat proiectul după montarea scaunelor) se petrec lucruri neobișnuite odată ce te așezi pe oricare dintre ele. Nimeni, niciodată nu a invitat vreun client să ia loc pentru a experimenta fenomenul, așa cum nimeni nu a făcut vreodată reclamă locului. A fost de ajuns ca un om fără adăpost să intre într-o seară acolo, adăpostindu-se de ploaie, pentru ca vestea despre sala în care te așezi și călătorești pocnind din degete în orice vis al tău să zboare ca vântul. Detalii despre experiența lui, omul străzii nu a dat niciodată. Nu voia sau poate nu știa să descrie ce i se întâmplase, dar expresia chipului său la ieșire, de parcă tocmai fusese mângâiat de Dumnezeu, a fost cea mai bună invitație pentru cei care l-au văzut zile bune după aceea stând împietrit pe trotuarul din fața imaginotecii, înlocuind cerșitul cu privitul cu recunoștință spre ușa de la intrare. Primul client slobod la gură al sălii cu minuni a fost, în sâmbăta ce a urmat, coșarul orașului, Artie, care a crezut pe cuvânt emoția cerșetorului de pe trotuar și a dat buzna să vadă ce e dincolo de ușa vernil cu reclamă luminoasă deasupra. La ieșire, nu multe minute mai târziu, i-a povestit unui prieten cum zburase el pe deasupra întregului comitat, doar închizând ochii (cuminte așezat pe scaunul cu numărul patru din primul rând al imaginotecii), fix așa cum își dorise în cele mai frumoase visuri, încă de la primul coș curățat, cu ani mulți în urmă, cucerit fiind atunci de priveliștea dealurilor și pădurilor văzute din înaltul casei. Artie ieșise din sală lăcrimând de bucurie, vizibil emoționat și cu părul vâlvoi din cauza vitezei cu care zburase ca o pasăre de pradă, așa încât prietenul l-a crezut într-un tot și a dus vorba mai departe. Așa se face că de la Artie încolo totul a

fost un nesfârșit pelerinaj de visători la fabrica de împliniri de la numărul 26 al străzii fostei fabrici de bere. S-au perindat pe acolo copilițe, visând la feții lor frumoși și ieșind îmbujorate ca flăcările de balaur, polițiști în uniformă imaginându-și stele de general și fapte eroice, politicieni corupți veniți să viseze că scapă de temniță, dudu nemăritate dornice să facă amor pe ultimul rând al sălii cu actori americani de dinainte de război, bunici visându-și nepoții astronauti ori descoperitori de legi ale fizicii, mirese eterne uitate în altarele dorinței, amante văzându-și aieva iubirea de mucava și amanți falsificând-o cu puterea minții, dar și oameni simpli veniți de pe schele să-și cimenteze în minte căsuța visurilor sau agricultori imaginând ploi mai punctuale și hambare mai pline. Și pe lângă toți ăștia, mai neîncrezător și mai reticent decât zeul neîncrederii și zeița confuziei la un loc – eu. Am auzit de imaginoteca de pe strada aceea ciudată de la un vânzător de mere din piața care își montează tarabele în centru în fiecare luni, vineri și sâmbătă, un gură-bogată pe nume Ron. Se lăuda unei gospodine care venise după ionatane că merge în fiecare miercuri la „cinema” în sala respectivă cu nepotul pe care nu l-a avut niciodată. Incredulă, femeia l-a întrebat dacă nu mâncase mere fermentate, iar el, râzând cu capul pe spate și aproape sufocându-se, îi repeta la intervale sughițate că e adevărat, că îl duce pe nepotul Sammy la film, că mititelul a împlinit șase ani și a văzut deja toată saga *Harry Potter* și că toate astea sunt posibile doar acolo, în aripa stângă a vechii fabrici de bere, peste care precis niște îngeri au presărat praf de stele ca să viseze tot prostul înăuntru ceea ce acasă n-a avut niciodată curaj și să-și imagineze orice muritor de rând rude nenăscute, bani cu ghiotura, amor nemeritat sau doar așa, vreo poveste pentru pierdut timpul, banii, demnitatea sau inocența, cum îi plăcea lui Ron să spună. Gospodina a rămas cu gura căscată. Vânzătorul de mere povestea cu atâta poftă despre nepotul imaginar și despre cum se distra cu el la *Harry Potter*, încât am fost vrăjtit și eu, nu doar ea. Am împins-o să-mi fac loc în fața lui, am luat patru mere

de pe tarabă, am lăsat o liră în palma vânzătorului și i-am mulțumit. El a știut imediat că nu pentru mere, iar eu am știut că nu din întâmplare am nimerit la el la tarabă chiar când vorbea zgomotos despre așa-zisa sală de „cinema” în care putea în sfârșit să fie bunic și să-și coboare nepotul din vis ori de câte ori voia, ca și cum l-ar scoate din camera lui de copil adevărat pentru a fi fericiți împreună în lumea reală. Spune-mi cum e, Ron. Spune-mi cum e acolo, în sala viselor. Și Ron și-a aprins o țigară de foi, m-a tras după stiva de lăzi de mere și mi-a povestit vrute și nevrute vreme de aproape douăzeci de minute. L-am crezut. Chipul îi era marcat de emoție în timp ce povestea și rămânea fără aer la fiecare sfârșit de frază. Ron nu mințea și nici nu exagera, era clar ca lumina zilei: se bucura de nepotul imaginar la fiecare vizită făcută imaginotecii și avea de gând să o mai facă, oricât s-ar scumpi biletul de intrare și orice risc ar trebui să-și asume. Auzise gurile rele din urbe spunând că iluziile sunt diavolești și cumva vor trebui plătite și altfel decât cu bani, lucru care îl speria. De la un punct încolo nu l-am mai auzit pe vânzătorul de mere. Îl vedeam cum trage lacom din țigară și cum gesticulează povestind, dar eu eram deja cu gândul la imaginotecă. Îmi fusese destul să-l văd transfigurat de emoție și copleșit de fericire povestind. Ceva din cele mai ascunse cotloane ale sufletului meu a ieșit cu putere la suprafață și m-a îmbătat ca un litru de cidru băut pe stomacul gol: dintotdeauna visasem să trăiesc aieva poveștile citite în copilărie și pasajele cele mai interesante, periculoase, intense și fierbinți ale romanelor din adolescență. Visasem mult din fiecare în câte o noapte cu noroc, pe vremuri, dar nu-mi fusese de-ajuns; visarea mă lăsase plin de frustrări, ca un sărut dat în fugă de o femeie frumoasă. Acum venise ziua concretului, o zi din aceea foarte rară, în care visele se simt și se pot relua a doua zi dacă beția lor te-a subjugat și mai vrei să bei, cam ca atunci când ți se naște un copil, când renaști după o suferință cruntă sau când ești părtaș la un miracol. Ei bine, în ziua aceea au venit brusc peste mine amintirea lui Huckleberry Finn și a lui Tom Sawyer, a lui Păcală,

Scarlett O'Hara, Șeherezada, a celor patru muschetari pe rând, a Cireșarilor, a lui Nică al lui Ștefan a Petrei cu tot cu caprele lui râioase, a lui Zeus și Hercule Poirot, a lui Sherlock și Frankenstein, a tuturor zeilor Olimpului, amintirea lui Patrocle și a Lizucăi, a madamei Bovary și a lui Zorro, Cezar și Cleopatra, Ivanhoe și Robin Hood, Robinson Crusoe, contele de Monte Cristo și mai ales, oh, da, Jules Verne... Ani și ani străbătusem lumea în lung și în lat prin ochii personajelor scriitorului francez și fusesem câte un pic din fiecare. Dacă mi se născuse o uriașă dorință în copilărie să fac ocolul Pământului, a fost datorită lui, așa cum îmi populase mintea tot timpul ideea de a străbate oceanele într-un Nautilus, Africa într-un balon, Londra, Hong-Kong și Paris la pas, iar Egiptul purtat pe brațe de mirosoare exotice și de muzicile halucinogene ale deșertului, așa că nu am așteptat mult pentru a-mi vedea visele aievea. Am lăsat în spate târgul mititel din centrul orașului și am coborât la pas accelerat cele câteva străzi care mă despărteau de imaginotecă. Se înnopta. Mă rugam intens să nu se fi închis, să mai aibă cineva grijă de puterile acelei săli ale miracolelor sau pur și simplu să mai existe. Un talmeș-balmeș era mintea mea. Mă apropiam de ea și nu știam cu ce vis să-mi doresc să părăsesc realitatea pentru a-mi concretiza călătoriile imaginare din cărțile copilăriei. Doar două secunde mi-au fost de-ajuns să mă decid: primul meu zbor prin visare va fi cel descris de Jules Verne în *Casa cu aburi*, romanul ambientat în India profundă, unde imperialismul britanic se rostogolea printre peisaje mirifice, elefanți cu suflet de poet și culori pe care și curcubeul ar fi fost gelos, atât de frumos descrisese scriitorul francez povestea lui indiană. Ușa imaginotecii era închisă. Abia dacă am atins-o și s-a deschis cu un scârțâit scurt și ferm. Panoul cu un bec ars de deasupra clipea a invitație să mă grăbesc, nu care cumva să se ardă de tot. Am intrat. În stânga am văzut polița cu bănuți înfiptă în perete, am scos tot ce aveam în buzunar, trei monede de câte o liră și una de cincizeci de *pence* și le-am depus acolo tremurând. Odată cu primul pas făcut în

sală m-a copleșit amintirea elefanților lui Jules Verne și a perfectelor uniforme ale ofițerilor englezi din secolul XIX, cu redingotele lor de un roșu carmin intens și pline de bumbi aurii strălucitori. Deslușeam vag niște rânduri de scaune dispuse ca într-un cinematograf. Niciun bec de control pe acolo să mă ghideze cât de cât, dar nu prea îmi păsa și nici frică nu simțeam. Magia locului și pacea din el erau deja notorii în oraș. Și pe mormane de leșuri sau pe bombe atomice să fi călcat atunci și tot n-aș fi dat înapoi. Nici nu m-am așezat bine pe primul scaun pe care l-am simțit mai țeapăn, în beznă, că m-am și închipuit elefant îmbrăcat în ofițer englez. Dintre toate poftele mele de copil visător, combinația asta de animal impunător și militar elegant mă urmărise cel mai abitir, pare-se. Și nu i-am opus rezistență. Am închis ochii în același timp în care o forță nevăzută, deloc fizică, m-a lipit cu putere de scaun și mi-a sigilat pleoapele. „*Dream time!*” m-am pomenit gândind în limba lui Shakespeare și acesta a fost ultimul lucru rațional pe care l-am făcut atunci: senzația de intrare într-un univers paralel a fost totală. Fizic, la început a fost de parcă aș fi căzut în gol, cu emoția lipirii pământului de sub picioare și cu un vâjâit nemaipomenit de jur-împrejur, dar apoi, într-o jumătate de secundă, am devenit copilul care nu fusesem vreodată, cu visurile lui imposibile atâția ani și cu dorințele furate din cărți de la personaje care să îl ducă departe de realitate. Acolo, în scaunul imaginotecii, preț de aproape o jumătate de oră și în schimbul a doar trei lire și jumătate, am concretizat tot ce nu crezusem că va fi posibil vreodată: am fost un bonsai fermecat, am fost un aviator romantic și chiar un avion pus pe șotii, am fost bunicul meu erou pe frontul de est, despre care îmi dorisem în clasa a III-a să scriu un scenariu pentru Hollywood, am fost iubitul secret al lui Marilyn și fratele geamăn al lui Darwin, inventat de mine după ce citisem teoria evoluției, am fost pasager pe Titanic și pilot de curse la Monte Carlo, mâna dreaptă a lui Ramses al II-lea, salvatorul Annei Karenina, Wilhelm Cuceritorul, cavaler la masa rotundă a lui Arthur și câte și mai câte am fost... S-ar putea spune că

nu a fost nimic altceva decât un serial de visare ceva mai elaborat, dar nu, nu a fost doar atât; am trăit fizic toate personificările și toate călătoriile în timp necesare pentru a intra în poveștile vieții mele, ca dovadă stând faptul că, la ieșire, încă aveam trompă de elefant, rujul blondei Marilyn pe gât, redingota de ofițer englez îmi mirosea a kerosen și simțeam chiar și cucuiul făcut de faraonul Ramses pentru că nu-mi ieșiseră perfect câteva hieroglife... În paginile ce urmează am lăsat câteva mărturii ale vizitei mele la imaginoteca englezească. Atunci când emoțiile mă vor lăsa în pace și-mi voi aminti mai în detaliu cum a fost acea minunată jumătate de oră a vieții mele, voi mărturisi mai mult.

Un nor de cuvinte frumos aranjate

Există un nor enigmatic deasupra capetelor noastre. Un nor plin de povești. Ele se nasc pe pământ, dar apoi, pentru că nu suntem atenți, se evaporă și se condensează sub formă de nori, ca apa. Norul poveștilor e enorm și în el se află, în stare gazoasă, toate poveștile lumii, din toate culturile și civilizațiile, în toate limbile, din toate timpurile. E minunat și ușor. Povestitorul de istorii nu trebuie decât să se urce pe o scară, să-și bage capul în nor și să absoarbă cu putere. Apoi se așază și scrie, povestea îi iese lesne prin vârful stiloului, aproape automat. Marii scriitori sunt mari pentru că ei au știut ce să absoarbă din nor, ce povești, ce cuvinte, în ce ordine. Micii scriitori absorb și ei ce pot, fericiți că au ajuns să bage capul în norul enigmatic. Așa și cu iubirea: vine tot omul să se înfrupte din ea, din norul ei, să bage capul s-o respire, dar numai marii îndrăgostiți aștern în inimi mari povești, de multe ori nemuritoare, pentru că ei absorb din norul dragostei sentimentul și nu fastul, candoarea și nu ambalajul, lumina și nu poleiul, erosul și nu sexul, încrederea și nu jurămintele, senzația și nu interesul, atracția și nu vulgarul, poezia și nu materialul.

Viziune cu nume și dor

Am s-o aștept toată noaptea, coniac după coniac, fără să pierd strada din ochi. O să mă distrez rebotezând trecătorii după fețele lor. Nouă Mariani, șase Ioni, patru Daniele, trei Roxane și chiar un Nicolas, dar nimeni cu chip de Anton, Veronica sau Dan. Și nici de Silvia. În zori, îi cer barmanului, care are față de Ștefan, deși îl numesc Radu, un ultim coniac și ziarele pe care mesagerul, care are chip de Manuel, tocmai le-a lăsat pe tejghea. Între gură și gură de tărie răsfoiesc titlurile, zâmbesc la caricaturi și-mi bag nasul prin anunțurile necrologice. Ochii mei tresar când citesc „Silvia” exact în clipa în care o femeie care zice că e Silvia, deși nu arată a Silvia, ci mai degrabă a Laura, se așază lângă mine și spune că am fost mai mult decât politicos să o aștept toată noaptea. Îi zic că n-a fost greu deloc și închid ziarul. Discuția devine caldă, aproape intimă, până când îmi văd imaginea reflectată în geamul localului. Nu mă surprinde deloc că nu mai am chip de Sorin. Dorul te schimbă. Până și oamenii dispăruți se întorc să te caute.

Lola

Ne-am privit în autobuz și am însoțit-o acasă la ea. Cincisprezece ani fără să ne vedem, deși locuiam în același oraș. Oamenii care nu trebuie să se întâlnească nu se întâlnesc, așa se spune. Așezați incomod față în față într-o sufragerie fără perdele, ne spuneam o tăcere cât acel noiembrie de gri. Își aprinse o țigară și trăgea din ea ca și cum era ultima din lume. După primul fum i-am văzut anii de internat la liceul textil, adolescența între mașini de spălat și fiare de călcat, apoi tuși tabagici și i-am văzut nefericirile cu bărbății, noaptele de veghe pe balconul garsonierei împuțite unde-și număra avorturile, îmbătrânirea prematură într-un spital TBC și înjurăturile spre Dumnezeu. Surâse cu țigara între buzele încă frumoase și cu ochii îmbălsămați în fum în timp ce-și descheia cămășuța. Tuși, iarăși, de această dată călătorii nefăcute, iubiri netrăite, copii care nu urmau s-o aștepte vreodată. Îmi întinse țigara cu un ușor tremurat al degetelor. Frumoase și ele. Trage și tu, da' repede că se arde singură. Ca viața mea. Și e păcat, nu?

